

ملحق (٣)

پیوست سوم

صلة الإمام ع

صلة امام ع

المتشابهات / الجزء الرابع.

كتاب متشابهات - جلد چهارم:

• في إجابة سؤال (١٥٠)، قال ع: (... وهناك طريق لغفران الذنوب جميعاً يسير، قال تعالى: (مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) (1)، وعن أهل البيت (عليهم السلام) هي: (في صلة الإمام) (2)، وعنهم (عليهم السلام) هي: (في صلة الرحم، والرحم رحم آل محمد خاصة) (3). فصلة الإمام يعبر عنها الله سبحانه وتعالى بأنها قرض له سبحانه وتعالى وهو الذي يسدده، وصلة الإمام تكون بصور: منها: الصلة بالمال، والصلة بالعمل معه والجهاد بين يديه باللسان والسنان لإثبات حقه ع.

1- البقرة : 245.

2- انظر : الكافي : ج 1 ص 537، باب صلة الإمام ع .

3- بحار الأنوار : ج 24 ص 279 ح 6.

• در پاسخ پرسش ۱۵۰ ایشان ع فرمودند:

... در اینجا راه آسانی برای بخشایش همه گناهان وجود دارد. خداوند متعال می‌فرماید: **((کیست که به خدا قرض نیکو دهد تا خدا بر آن چند برابر ببخشد؟ خدا تنگدستی دهد و توانگری بخشد و شما به سوی او باز می‌گردید))**(4).

از اهل بیت (علیهم السلام) روایت شده است که این آیه (درباره صله امام) است و همچنین از ایشان (علیهم السلام) روایت شده است که: **(درباره صله رحم است و منظور از رحم، به طور خاص رحم آل محمد می‌باشد)**. خدای سبحان از صله امام به عنوان قرض دادن به خودش یاد کرده و این خداوند است که این بدهی را بازپرداخت می‌کند. صله امام صورت‌های مختلفی دارد. از جمله: صله با مال، صله با کار کردن به همراه او، و صله جهاد در پیشگاه او با زبان و دندان (گفتار و عمل) برای اثبات حق امام ع.

وَأَكِيدُ أَنْ الْعَمَلَ مَعَ الْإِمَامِ أَفْضَلُ مِنْ إِعْطَاءِ الْمَالِ لَهُ؛ لِأَنَّ الْعَمَلَ يَرْهَقُ جَسَدَ الْإِنْسَانِ، وَرَبَّمَا كَانَ فِيهِ هَلَاكٌ جَسَدُهُ إِذَا جَاهَدَ بَيْنَ يَدَيْ الْإِمَامِ بِاللِّسَانِ وَالسِّنَانِ.

تأکید می‌کنم که کار کردن با امام برتر از دادن مال به او است زیرا کار کردن، جسم آدمی را به مشقت می‌اندازد و اگر در پیشگاه امام با زبان و دندان جهاد کند، چه بسا به از بین رفتن جسمش منجر شود.

فَكَمْ هِيَ الرَّحْمَةُ عَظِيمَةُ إِذَا كَانَ الْحُجَّةُ بَيْنَ أَظْهَرِ النَّاسِ، حَيْثُ فُتِحَ هَذَا الْبَابُ الْعَظِيمُ، وَهُوَ أَنْ يَكُونَ الْإِنْسَانُ بِصَلَةِ الْإِمَامِ عَ قَدْ أَقْرَضَ اللَّهَ، فَيَقِفُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ فَيُوفِيهِ اللَّهُ هَذَا الْقَرْضَ، وَهَذَا الْعَبْدُ لَوْ جَاءَ بَعْدَ رَمَالِ الْبَرِّ ذُنُوبًا لَغُفِرَتْ لَهُ؛ لِأَنَّ لَهُ قَرْضًا عِنْدَ اللَّهِ دِيَانَ يَوْمَ الدِّينِ، وَهُوَ يُعْطَى الْكَثِيرَ بِالْقَلِيلِ، وَعَطَاؤُهُ بِلَا حِسَابٍ، فَيَسُدُّ اللَّهُ جَمِيعَ دِيُونِ هَذَا الْعَبْدِ، وَذُنُوبِهِ مَعَ الْعِبَادِ، وَيَدْخُلُهُ الْجَنَّةَ بَغَيْرِ حِسَابٍ.

بنابراین چه رحمت عظیمی است که حجت، بین مردم (ظاهر) باشد، چرا که باب عظیمی گشوده می‌شود. بابی که انسان با صله امام ع به خداوند قرض می‌دهد و روز قیامت در پیشگاه خدا می‌ایستد و خداوند این قرض را تمام و کمال به او باز می‌گرداند و اگر این بنده به تعداد شن‌های بیابان یا خود گناه آورده باشد برای او بخشیده می‌شود. از برای او نزد خداوند دینانِ یومِ الدینِ قرضی است و خدا در مقابل

اندک و ناچیز بسیار عطا می نماید (یعنی **الکثیر بالقليل**) و عطای او بی شمار است. خداوند تمام بدهی های این بنده و تمام حقوقی که از بندگان بر عهده او بوده است را تسویه می کند و بی حساب به بهشت واردش می نماید.

• **وفي إجابة سؤال (١٦٥)، قال ع: (... وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ):** إرادة الدنيا لا تحتاج إلى شيء فقط النية والإعراض عن الآخرة، أما إرادة الآخرة فتحتاج إلى الإيمان بولي الله الأعظم والحجة في كل زمان، وتحتاج إلى السعي مع ولي الله والحجة على الناس في كل زمان، وهذا السعي هو من القرض الذي قال عنه تعالى: **(مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ) (5).**

• و در پاسخ پرسش ۱۶۵ فرمودند:

﴿**و هر که قصد آخرت نماید و در طلب آن سعی و تلاش را در آن به کار بندد در حالی که مؤمن باشد**﴾: دنیاخواهی به چیزی نیاز ندارد جز نیت و روی گردانی از آخرت. ولی آخرتخواهی به ایمان به بزرگ ترین ولی خداوند و حجت خدا در هر زمان نیاز دارد و مستلزم کار و تلاش همراه ولی خدا و حجت بر مردم، در هر زمان است و این کار و تلاش از جمله همان قرضی است که خدای متعال درباره اش می فرماید: **((کیست که خدا را قرضی نیکو دهد تا برای او دو چندانش کند و او را پاداش نیکو باشد؟)) (6).**

ويقرض الله: أي يصل الإمام بصلة (7)، إما مادية في أموال، أو يسعى بجهده مع ولي الله، ويجاهد مع ولي الله بلسانه ويده، والصلة الأخيرة أفضل قطعاً من الأولى.

5- الحديد : 11.

6- حديد: ١١.

7- انظر: الكافي : ج 1 ص 537، باب صلة الإمام، وفيه سبعة أحاديث منها:

عن الخيري ويونس بن ظبيان قالوا: سمعنا أبا عبد الله ع يقول: (ما من شيء أحب إلى الله من إخراج الدراهم إلى الإمام وإن الله ليجعل له الدرهم في الجنة مثل جبل أحد، ثم قال: إن الله تعالى يقول في كتابه: من ذا الذي يقرض الله قرضاً حسناً فيضاعفه له أضعافاً كثيرة، قال: هو والله في صلة الإمام خاصة).

وعن إسحاق بن عمار، عن أبي إبراهيم ع قال: (سألته عن قول الله عز وجل: من ذا الذي يقرض الله قرضاً حسناً فيضاعفه له وله أجر كريم، قال: نزلت في صلة الإمام).

به خدا قرض دهد یعنی به امام صله‌ای دهد؛^(۸) خواه مادی و از جنس مال و اموال باشد و خواه به اندازه توش و توانش همراه با ولیّ خدا تلاش کند و با زبان و دستش با ولیّ خدا جهاد نماید، و این صله دوّم به طور قطع و یقین برتر از صله نوع اول می‌باشد.

وهؤلاء الذي يسعون مع ولي الله بعد الإيمان به؛ لأن الإيمان به هو الإيمان بالله سبحانه وتعالى (سَعِيَهُمْ مَشْكُوراً)، والذي يشكرهم هو الله سبحانه وتعالى؛ لأنهم أقرضوه هو سبحانه وتعالى، فقد جعل سبحانه هذا الأمر (السعي مع الإمام) قرضاً لله وعلى الله سداد، فيكون سداد الله هو شكر هؤلاء؛ لأنهم عباد شاكرون، فقد شكروا نعمة الله عليهم بولي الله وسعوا معه إلى الله، (وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ) (9).

این کسانی که همراه با ولیّ خدا سعی و تلاش می‌کنند پس از ایمان آوردن به او می‌باشد، چرا که ایمان آوردن به او ایمان به خداوند سبحان و متعال است **(از سعی و تلاش‌شان سپاس‌گزاری خواهد شد)** و کسیکه از آنها سپاس‌گزاری می‌کند خود خداوند سبحان و متعال است؛ زیرا آنها به خداوند سبحان و متعال قرض داده‌اند و خداوند خودش این (کار و تلاش همراه با امام) را قرضی به خدا در نظر گرفته و بازپرداخت آن نیز بر عهده خداوند است و پرداخت خداوند همان سپاس‌گزاری از اینها می‌باشد. چرا که آنها بندگان شاکر هستند که نعمت ولیّ خداوند بر خودشان را شکر گزارده‌اند و همراه او به سوی خداوند سعی و تلاش نموده‌اند **(و اندکی از بندگان من سپاس‌گزارند)** (۱۰).

وشكر الله لعبد هو نعمة ما بعدها نعمة؛ لأنها خاصة بآل محمد (عليهم السلام) فمن شكره الله كان منهم، (سلمان منا أهل البيت) (11). انظر ماذا قال تعالى في سورتهم وهي (هل أتى): (إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً

^۸ - به کافی ج/ ۱ ص ۵۳۷ باب صله به امام که در آن هفت حدیث وجود دارد مراجعه نمایید؛ از جمله: «هیچ چیز نزد خداوند دوست داشتنی‌تر از دادن درهم به امام نیست که خداوند آن درهم را در بهشت برای او چون کوه احد می‌نماید». سپس فرمود: «خداوند متعال در کتابش می‌فرماید: (کیست که خدا را قرضی نیکو دهد تا برای او دو چندانش کند و او را پاداش نیکو باشد؟)؛ فرمود: (به خدا سوگند منظور، به طور خاص صله به امام می‌باشد).

از اسحاقین عمّار از ابابراهیم ع روایت شده است: از این سخن خداوند عزوجل سوال کردم: (کیست که خدا را قرضی نیکو دهد تا برای او دو چندانش کند و او را پاداش نیکو باشد؟)؛ فرمود: (درباره صله به امام نازل شده است).

9- سبأ: 13.

۱- سبأ: ۱۳.

11- عیون أخبار الرضا ع: ج 1 ص 70 ح 282.

وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا (12)، وهؤلاء الذين سعيهم مشكور في سورة (هل أتى) هم: محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) وعلي وفاطمة والحسن والحسين والأئمة والمهديون (عليهم السلام)، فمن سعى سعيهم ووالاهم وجاهد معهم بماله وقلبه ولسانه ويده كان منهم، (فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا) (13)، أي منا أهل البيت).

سپاس‌گزاری خداوند از بنده؛ نعمتی است که بالاتر از آن نعمتی نیست، زیرا نعمتی است که به آل محمد (عليهم السلام) اختصاص داده شده و کسیکه خداوند سپاس‌گزارش باشد در زمرة آنها (عليهم السلام) خواهد بود (سلمان از ما اهل بیت است). (۱۴) بنگر خداوند متعال در سورة مربوط به آنها (هل اتى) چه فرموده است: (این پاداش شما است و از سعی و کوشش‌تان سپاس‌گزاری شده است) (۱۵) و اینها که در سورة (هل اتى) از سعی و کوششان قدردانی شده است عبارت‌اند از: حضرت محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) و علی، فاطمه، حسن، حسین، ائمه و مهدیین (عليهم السلام). پس کسی که همانند سعی آنها سعی و تلاش کند و از آنها پیروی و با مال و قلب و زبان و دستش همراه آنها جهاد کند از آنها است: ((آنان کسانی هستند از سعی و تلاش‌شان سپاس‌گزاری خواهد شد)) (۱۶)، یعنی از ما اهل بیت.

* * *

والحمد لله رب العالمين، و صلى الله على محمد و آل محمد
الائمه و المهديين و سلم تسليماً

و سپاس و ستایش تنها از آن خداوند آن پروردگار جهانیان است، و صلوات تام و تمام خدا بر محمد و آل محمد، ائمه و مهدیین باد!

12- الإنسان : 22.

13- الإسراء : 19.

2- عيون اخبار الرضا ع: ج 1 / ص 70 / ح 282.

3- انسان: 22.

4- إسراء: 19.

الفهرس

تقديم

فهرسة البحث (فقه الخمس وما يتعلق به)

النقطة الأولى : في وجوب الخمس

النقطة الثانية : في الأمور التي يجب فيه الخمس

ما يفضل عن مؤونة السنة

النقطة الثالثة : في قسمة الخمس

في إخراج الخمس وتسليمه

النقطة الرابعة : في الأنفال

النقطة الخامسة : في صلة الإمام

ملحق (1) / نص الخمس من الشرائع

ملحق (2) / أسئلة متفرقة في الخمس

ملحق (3) / صلة الإمام

الفهرس

والحمد لله رب العالمين